

Stockholm den 17 december 2021

Stockholms tingsrätt
Box 8307
104 20 Stockholm

Yttrande i mål nr T 5920–21, Arne Gavelin ./ Statens genom Justitiekanslern, angående skadestånd

Arne Gavelin har förelagts att bemöta statens yttrande den 24 november 2021 (aktbilaga 49) samt avge samlad och slutlig bevisuppgift. Arne Gavelin har också vid den muntliga förberedelsen åtagit sig att ge in en förteckning över de centrala handlingarna i målet. Med anledning av detta får Arne Gavelin anföra följande.

1 ANGÅENDE STATENS YTTRANDE

1.1 Angående den ostridiga bakgrunden i processlägesöversikten

1.1.1 Arne Gavelin noterar att staten önskar göra vissa ändringar och tillägg i tredje, fjärde och åttonde stycket i den ostridiga bakgrunden i tingsrättens processlägesöversikt samt i det tillägg till denna som Arne Gavelin föreslagit i sitt yttrande den 3 november 2021 (aktbilaga 36). Arne Gavelin ser i och för sig inte behovet av att tynga bakgrunden med ytterligare detaljer men godtar ändå statens förslag med undantag för följande.

1.1.2 I tredje stycket i bakgrunden föreslår staten följande tillägg i kursivt.

”I utredningen konstaterade omsorgsenheten *bl.a.* att Arne Gavelin inte hade några pågående hjälpinsatser [REDACTED]

- 1.1.3 Arne Gavelins uppfattning är att tillägget ger en missvisande bild av utredningens innehåll eftersom andra relevanta omständigheter utelämnats. I den sociala utredningen från Omsorgsenheten i Örnsköldsviks kommun (aktbilaga 4) framgår, [REDACTED]
- [REDACTED]
- [REDACTED]
- [REDACTED]
- [REDACTED] Arne Gavelin kan därför inte godta statens tillägg i denna del.

- 1.1.4 Vidare föreslår staten följande tillägg i tredje stycket i bakgrunden.

- 1.1.5 Arne Gavelins uppfattning är även här att tillägget ger en missvisande bild eftersom flera relevanta omständigheter utelämnats. Av överförmyndarens journalanteckning den 7 november 2018 (aktbilaga 43) framgår att [REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED] Arne Gavelin kan därför inte godta statens tillägg i denna del.

1.1.6 Vidare föreslår staten i tredje stycket i bakgrunden följande tillägg.

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

1.1.7 Arne Gavelins uppfattning är att statens formulering inte speglar underlaget och han kan därför inte godta tillägget. Arne Gavelin föreslår i stället att tillägget formuleras enligt följande (Arne Gavelins justering i kursivt och överstruket).

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

1.1.8 Med beaktande av ovanstående ändringar och tillägg till bakgrunden föreslår Arne Gavelin sammanfattningsvis att tredje stycket i sin helhet skrivs enligt följande.

”Överförmyndaren inledde därefter ett ärende rörande anordnande av förvaltarskap för Arne Gavelin. Inom ramen för förvaltarskapsärendet inhämtade Överförmyndaren

kompletterande uppgifter från anmälarna samt en social utredning från Omsorgsenheten i Örnsköldsviks kommun. I utredningen konstaterade omsorgsenheten bl.a. att Arne Gavelin inte hade några pågående hjälpinsatser. [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED] Överförmyndaren ansökte då om att Ångermanlands tingsrätt interimistiskt skulle anordna förvaltarskap för Arne Gavelin. Överförmyndaren åberopade som utredning den sociala utredning som inhämtats, den orosanmälan som getts in till Överförmyndaren, skrivelsen från läkaren samt tjänsteanteckningar om genomförda kontakter.”

1.2 Angående statens bestridandegrunder vad gäller det interimistiska beslutet

1.2.1 I det följande bemöter Arne Gavelin statens bestridandegrunder vad gäller det interimistiska beslutet. Han uppehåller sig därvid vid vad staten anfört i punkterna 6, 8, 9 och 16 i sitt yttrande.

1.2.2 Arne Gavelin noterar i punkten 6 i statens yttrande att staten uppfattar att Arne Gavelin gör gällande bl.a. att han inte fått ett rättegångsbiträde förordnat. Här vill Arne Gavelin förtydliga att det han gör gällande är att han inte fått ett rättegångsbiträde

förordnat som kunde tillvarata hans rätt i ärendet. Arne Gavelin påstår inte att han *inte* har haft något rättegångsbiträde förordnat för sig vid handläggningen av det interimistiska beslutet. Däremot påstår han att de rättegångsbiträden som förordnades för honom inte har kunnat tillvarata hans rätt, det första rättegångsbiträdet på grund av jäv och det andra på grund av att hon förordnades först i samband med att det interimistiska beslutet fattades.

- 1.2.3 I punkten 8 i statens yttrande anför staten att det utan Arne Gavelins samtycke eller ett interimistiskt beslut från tingsrätten saknades förutsättningar att planera för vidare vård eller andra insatser som exempelvis korttidsplats, tillsyn från hemtjänsten eller påslagning av värme. Arne Gavelin vidhåller i denna del att tingsrätten borde dels ha inhämtat information om vilka angelägenheter som krävde *omedelbar* vård, dels ha säkerställt att dessa åtgärder omfattas av en förvaltares behörighet.
- 1.2.4 Under alla förhållanden anser Arne Gavelin att det har ålegat tingsrätten att, även på det interimistiska stadiet, överväga och utreda om mindre ingripande åtgärder än anordnande av förvaltarskap hade kunnat tillgodose hans eventuella hjälpbehov. Detta gäller inte minst möjligheterna att i stället anordna ett interimistiskt godmanskap (se 11 kap. 4 § och 18 § första stycket föräldrabalken; se även *Ivinović v. Croatia*, no. 13006/13, 18 September 2014, § 40 och § 44). I det interimistiska beslutet tog tingsrätten dock inte ställning till om mindre ingripande åtgärder var tillräckliga.
- 1.2.5 Vidare anför staten i punkten 9 att Arne Gavelin under ärendets handläggning kommit till tals i sådan utsträckning som krävs. I det avseendet hänvisar Arne Gavelin till punkterna 5.3.7, 5.3.8,

5.3.9, 5.3.10 och 5.3.11 i sin ansökan om stämning, vari Arne Gavelin bl.a. anför att det följer av föräldrabalken att den enskilde ska få yttra sig över en ansökan om förvaltarskap innan domstolen meddelar ett interimistiskt beslut (se 11 kap. 18 § föräldrabalken) samt att förhållandena inte var sådana att något undantag från denna rätt förelåg.

1.2.6 Tingsrätten hade därutöver en generell skyldighet att ge Arne Gavelin tillfälle att yttra sig över det underlag som fanns tillgängligt vid tidpunkten för det interimistiska beslutet, om det inte var uppenbart obehövt (se 25 § förvaltningslagen, 2017:900). Enligt Arne Gavelin ger inte utredningen något stöd för att förhållandena var sådana att det var uppenbart obehövt att inhämta hans yttrande. Tingsrätten underlät på så sätt att efterkomma denna skyldighet och kan heller inte i det avseendet anses ha gett Arne Gavelin möjlighet att komma till tals i sådan utsträckning som krävs.

1.2.7 Vidare i punkten 9 anför staten att det när som helst och oavsett pågående beredning stått både Arne Gavelin och rättegångsbiträdet fritt att inkomma med yttrande och med begäran om att tingsrätten skulle ompröva och upphäva det interimistiska beslutet. Det är Arne Gavelins uppfattning att tingsrätten, inte minst med anledning av dess avsteg från den grundläggande principen om kommunikering inför det interimistiska beslutet, borde ha förelagt det rättegångsbiträde som utsågs den 30 november 2018 att yttra sig över ansökan omedelbart efter att det interimistiska beslutet hade meddelats samt därefter omprövat sitt beslut. Arne Gavelin anser vidare att han inte ska lastas för att det förordnade rättegångsbiträdet, i

avsaknad av föreläggande från tingsrätten, inte självmant har kontaktat tingsrätten.

- 1.2.8 I punkten 16 påstår staten att förvaltarskapet inte har påverkat Arne Gavelin i stor utsträckning i hans vardagliga liv. Arne Gavelin vill härvid påpeka att ett förvaltarskap innebär att den enskilde helt förlorar sin rättshandlingsförmåga och rådigheten över sin ekonomi. Det ligger därför i förvaltarskapets natur att det får en stor påverkan på den enskilde. Förvaltarskapet utgör därmed ett mycket allvarligt ingrepp i den enskildes personliga integritet, som kan anses berättigat endast under exceptionella omständigheter. Europadomstolen har framhållit att även ett *partiellt* berövande av någons rättshandlingsförmåga utgör ett sådant allvarligt ingrepp (se *Ivinović v. Croatia*, no. 13006/13, 18 September 2014, § 38). Arne Gavelin blev på bristfällig grund ställd under ett fullständigt förvaltarskap under ett års tid. Arne Gavelin anser att förvaltarskapet, såväl det interimistiska som det slutliga, har haft mycket stor påverkan på honom (se vidare i punkterna 5.6.7, 5.6.8 och 5.6.9 i Arne Gavelins ansökan om stämning).
- 1.2.9 Förvaltarskapets påverkan på Arne Gavelin har betydelse för frågan om skadeståndets bestämmande. Med hänsyn till detta vill Arne Gavelin åberopa bevisning i den frågan. Under normala förhållanden hade han begärt att få hålla partsförhör med sig själv. Med hänsyn till hans hälsa och rådande omständigheter med covid-19 är det undertecknade ombuds bedömning att ett förhör vid huvudförhandlingen – oavsett om detta sker vid Stockholms tingsrätt eller genom deltagande via länk från annan domstol – inte framstår som lämpligt.

- 1.2.10 Arne Gavelin begär därför att få återopa syn på en ljud- och bildupptagning av en intervju med honom som gjordes den 11 februari 2020 i hans bostad. Intervjun gjordes av Centrum för rättvisas chef Fredrik Bergman och det tidigare ombudet Rikard Samuelsson med anledning av den förestående rättegången och för det fall det skulle finnas hinder mot att han hördes personligen.
- 1.2.11 Arne Gavelins uppfattning är att ljud- och bildupptagningen får läggas fram med stöd av 35 kap. 14 § rättegångsbalken. Hans förhoppning är att staten ska ha förståelse för hans situation och godta att hans berättelse läggs fram på detta sätt. I sådana fall bör rätten i första hand tillåta beviset med stöd av 35 kap. 14 § andra och tredje stycket rättegångsbalken. Att staten med detta tillvägagångssätt inte får möjlighet att ställa frågor till Arne Gavelin vid huvudförhandlingen menar han uppvägs av att staten på förhand får ta del av hans berättelse. Arne Gavelin har under alla förhållanden svårt att tro att staten har någon anledning att ifrågasätta uppgifterna i den aktuella berättelsen med hänsyn till att sakomständigheterna är ostridiga.
- 1.2.12 Ljud- och bildupptagningen är cirka 15 minuter lång och bifogas på ett USB-minne ([bilaga 1](#)).

2 ANGÅENDE ARNE GAVELINS BEVISNING I ÖVRIGT

- 2.1.1 Staten har vitsordat att tingsrätten meddelade det slutliga beslutet trots att det saknades tillräcklig utredning rörande Arne Gavelins hälsotillstånd. Arne Gavelin frånfaller därför sin bevisning i detta hänseende.

2.1.2 Staten har också vitsordat *att* förvaltaren sålt flera av Arne Gavelins fordon till ett sammanlagt försäljningspris om 302 400 kronor, *att* förvaltaren sålt värdepapper tillhörande Arne Gavelin till ett sammanlagt försäljningspris om 119 169 kronor samt *att* förvaltaren inledde försäljningar av fastigheter som ägdes av Arne Gavelin. Arne Gavelin frånfaller därför sin bevisning även i detta hänseende.

3 SAMLAD OCH SLUTLIG BEVISUPPGIFT

3.1 Muntlig bevisning

3.1.1 Arne Gavelin åberopar ingen muntlig bevisning.

3.2 Skriftlig bevisning

3.2.1 Orosanmälan den 19 oktober 2018 (aktbilaga 3), social utredning den 24 oktober 2018 (aktbilaga 4), överförmyndarens ansökan den 28 november 2018 (aktbilaga 6), Ångermanlands tingsrätts dagboksblad (aktbilaga 7), interimistiskt beslut den 30 november 2018 (aktbilaga 8), överförmyndarens tjänsteanteckningar 2018-10-23–2018-11-28 (aktbilaga 43), läkarutlåtande den 26 november 2018 (aktbilaga 44) samt beslut om målets handläggning, bilaga 2, allt till styrkande av

- *att* tingsrätten inte utredde behovet av ett interimistiskt beslut,
- *att* tingsrätten meddelade det interimistiska beslutet trots att det saknades tillräcklig utredning rörande Arne Gavelins hälsotillstånd, och

- att tingsrätten meddelade det interimistiska beslutet utan att Arne Gavelin hade fått yttra sig över ansökan eller hade förordnats något rättegångsbiträde som kunde tillvarata hans rätt i ärendet.

3.2.2 Ångermanlands tingsrätts dagboksblad (aktbilaga 7), och Ångermanlands tingsrätts föreläggande till rättegångsbiträdet den 25 januari 2019 (aktbilaga 45), båda till styrkande av

- att tingsrätten inte förelade det rättegångsbiträde som utsågs den 30 november 2018 att yttra sig omedelbart efter att det interimistiska beslutet hade meddelats, och
- att tingsrätten därefter inte heller omprövade det interimistiska beslutet.

3.2.3 Interimistiskt beslut den 30 november 2018 (aktbilaga 8) till styrkande av

- att tingsrätten i det interimistiska beslutet inte redovisade någon prövning av om Arne Gavelin uppfyllde de medicinska förutsättningarna för att få ett förvaltarskap anordnat för sig,
- att tingsrätten inte redovisade någon prövning av om det fanns ett samband mellan Arne Gavelins medicinska tillstånd och det påstådda behovet av förvaltarskap, och
- att tingsrätten inte redovisade någon prövning av om hans hjälpbehov kunde tillgodoses på ett mindre ingripande sätt.

3.2.4 Slutligt beslut den 26 april 2019 (aktbilaga 13) till styrkande av

- att tingsrätten i det slutliga beslutet inte redovisade någon prövning av om Arne Gavelin uppfyllde de medicinska förutsättningarna för att få ett förvaltarskap anordnat för sig,
- att tingsrätten inte redovisade någon prövning av om det fanns ett samband mellan Arne Gavelins medicinska tillstånd och det påstådda behovet av förvaltarskap, och
- att tingsrätten inte redovisade någon prövning av Arne Gavelins invändningar mot att förvaltarskap skulle anordnas.

3.2.5 Läkartyg den 23 oktober 2019 (aktbilaga 16) till styrkande av att Arne Gavelin felaktigt haft förvaltarskap anordnat för sig under perioden den 30 november 2018 till den 6 december 2019.

3.3 Övrig bevisning

3.3.1 Uppspelning av ljud- och bildfil (syn) med en intervju med Arne Gavelin som spelades in den 11 februari 2020 i hans bostad (bilaga 1). Beviset avser frågan hur förvaltarskapet har påverkat Arne Gavelin, till styrkande av skäligheten av det begärda skadeståndet.

4 FÖRTECKNING ÖVER CENTRALA HANDLINGAR I MÅLET

4.1 Handlingar som bilagts stämningsansökan

1. Orosanmälan, den 19 oktober 2018 (aktbilaga 3)
2. Social utredning, den 24 oktober 2018 (aktbilaga 4)
3. Tjänsteanteckning, den 28 november 2018 (aktbilaga 5)

4. Överförmyndarens ansökan, den 28 november 2018
(aktbilaga 6)
5. Ångermanlands tingsrätts dagboksblad (aktbilaga 7)
6. Interimistiskt beslut, den 30 november 2018 (aktbilaga 8)
7. Läkarintyg, den 13 december 2018 (aktbilaga 9)
8. Läkarintyg, den 7 januari 2019 (aktbilaga 10)
9. Yttrande från rättegångsbiträdet, den 5 februari 2019
(aktbilaga 11)
10. Protokoll från sammanträde, den 17 april 2019 (aktbilaga 12)
11. Slutligt beslut, den 26 april 2019 (aktbilaga 13)
12. Ansökan om upphörande av förvaltarskap, den 25 september
2019 (aktbilaga 14)
13. Överförmyndarens yttrande, den 4 oktober 2019
(aktbilaga 15)
14. Läkarintyg, den 23 oktober 2019 (aktbilaga 16)
15. Beslut om upphörande av förvaltarskap, den 6 december
2019 (aktbilaga 17)
16. Överförmyndarens beslut i frågan om förvaltararvode, den 19
maj 2020 (aktbilaga 18)
17. Tingsrättens beslut i frågan om förvaltararvode, den 5 augusti
2020 (aktbilaga 19)
18. Hovrättens beslut att inte meddela prövningstillstånd,
den 27 januari 2021 (aktbilaga 20)

4.2 Handlingar som bilagts Arne Gavelins yttrande över protokoll från muntlig förberedelse

1. Förvaltarens delredovisning den 8 oktober 2019 (aktbilaga 37)
2. Förvaltarens sluträkning den 25 februari 2020 (aktbilaga 38)
3. Förvaltarens verifikat avseende värdepappersförsäljning (aktbilaga 39)
4. Kontoutdrag från depåkonto hos Avanza (aktbilaga 40)
5. Överförmyndarens tjänsteanteckning den 27 september 2019 (aktbilaga 41)
6. Förvaltarens e-postmeddelande till Överförmyndaren den 12 juli 2019 (aktbilaga 42)
7. Överförmyndarens tjänsteanteckningar 2018-10-23–2018-11-28 (aktbilaga 43)
8. Läkarutlåtande den 26 november 2018 (aktbilaga 44)
9. Ångermanlands tingsrätts föreläggande till rättegångsbiträdet den 25 januari 2019 (aktbilaga 45)
10. Överförmyndarens yttrande den 14 januari 2019 (aktbilaga 46)
11. Yttrande från Arne Gavelin den 17 april 2019 (aktbilaga 47)

4.3 Handlingar m.m. som biläggs detta yttrande

1. Ljud- och bildupptagning med en intervju med Arne Gavelin den 11 februari 2020
2. Ångermanlands tingsrätts beslut om målets handläggning

Som ovan,

Lisa Hyder

Natalie Staff

Henrietta Cahn